

12. juni 2007

SVAG BNP-VÆKST TRODS GIGANTISK BESKÆFTIGELSESFREMGANG

Resumé: *Væksten i dansk økonomi har været svag de seneste tre kvartaler, selvom beskæftigelsen er vokset med raketfart – alene trukket af den private sektor. Enten står det utrolig sløjt til med produktiviteten eller også vil de foreløbige tal for vækst og beskæftigelse blive revideret.*

De foreløbige nationalregnskabstal viste en vækst i dansk økonomi i 1. kvartal 2007 på ½ pct. sæsonkorrigeret. Sammenlignet med 1. kvartal 2006 var væksten 1,8 pct. Væksten har været forholdsvis svag de seneste tre kvartaler, særligt sammenlignet med den helt exceptionelle udvikling på arbejdsmarkedet.

Samlet peger de foreløbige tal på en lidt lavere BNP-vækst end ventet i vores prognose fra februar 2007.

Tabel 1. Nationalregnskabstal og AErådets prognose

	4. kv. 2006 -1.kvt. F 2007 sæsonk.	1. kv. 2006 -1.kvt. F 2007 sæsonk.	2006-2007 AE feb. 07
	Kæde-indeks	Kæde-indeks	2000 Priser
Pct.vis realvækst:			
Privat forbrug	0,8	2,1	2,0
Offentligt forbrug.....	0,5	2,0	1,3
Boliginvesteringer	-2,2	12,0	4,5
Maskininvesteringer, software mv. .	-2,3	1,4	7,0
Bygninger og anlæg ex. bolig	-0,9	4,0	7,0
Lagerinv. (inkl. diskrepans mv.) ¹⁾ ..	0,1(0,2)	0,6(0,7)	-0,2
Eksport	1,3	5,9	5,8
- varer	1,4	2,5	4,7
Import.....	0,8	9,0	6,1
- varer	1,6	5,6	5,8
BNP.....	0,5	1,8	2,4
1000 personer:			
Ændret beskæftigelse ²⁾	26	83	24
Ændret arbejdsstyrke ³⁾	21	52	0

Anm.: Kædeindeks angiver mængdemæssig udvikling opgjort i kædede værdier. 2000 priser angiver mængdemæssig udvikling i faste 2000-priser.

1) Bidrag til BNP-væksten. Diskrepans mv. sikrer, at komponenterne på forsyningsbalancen summer til BNP-væksten – også for kædeværdierne.

2) Defineret som summen af den registrerede ledighed og NR-beskæftigelsen.

Kilde: Danmarks Statistik.

Udviklingen i 1. kvartal 2007

Fremgangen i 1. kvartal 2007 blev overraskende trukket af det private forbrug¹, det offentlige forbrug samt af nettoeksporten (eksporten minus importen), mens investeringerne i bygninger, anlæg og maskiner mv. faldt over hele linjen.

Den forholdsvis pæne fremgang i det private forbrug trækkes af forbruget af tjenester, herunder at danskerne har spenderet nogle flere kroner i udlandet, mens udlændinge har spenderet lidt færre kroner i Danmark. Der var som ventet fald i købet af nye biler til husholdningerne, mens der lidt overraskende - i lyset af nedgangen i detailomsætningen i 1. kvartal 2007 - var fremgang i forbruget af varer udover bilkøb.

Investeringerne faldt som sagt over en bred kam i 1. kvartal 2007. Faldet er overraskende, men skal tolkes forsigtigt.

Vi ved, at primærstatistikken for byggeinvesteringerne er endnu mere ringe end normalt, bl.a. som følge af kommunesammenlægningerne fra årsskiftet. Danmarks Statistik har derfor valgt at lægge beskæftigelsesudviklingen til grund for aktiviteten i bygge- og anlægssektoren i 1. kvartal 2007. Men selvom beskæftigelsen er fortsat med at stige (5.000 personer det seneste kvartal), så falder både boligbyggeriet og de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer. Tallene afspejler derfor reelt en betydelig produktivitetnedgang i bygge- og anlægssektoren og formentlig noget større, end hvad der kan forklares med et skift i boliginvesteringerne fra nybyggeri til reparation og vedligeholdelse.

Vi havde i vores februarprognose ventet en vending i konjunkturerne i bygge- og anlægssektoren i løbet af 2007, men de nuværende tal tyder altså på at det kan være sket allerede i 4. kvartal 2006.

Historisk har der været en pæn sammenhæng mellem kapacitetsudnyttelsen i industrien og så virksomhedernes investeringer i maskiner, software mv. Kapacitetsudnyttelsen har været stigende igennem 2006 og fortsatte med at stige ind i 1. kvartal 2007 til et rekord højt niveau. I det lys virker faldet i investeringerne i maskiner, software mv. mærkværdigt. På den anden side

¹ Der er en overraskende stor forskel mellem årsvækstraterne i det private forbrug i henholdsvis kædeindeks og 2000-priser. Det ser ud som om, forskellen skal findes inden for det private forbrug af ikke-varige varer.

kan investeringerne i maskiner, software mv. svinge meget fra kvartal til kvartal, så man skal ikke lægge alt for stor vægt på et enkelt kvartals udvikling.

Hvad angår det positive vækstbidrag fra nettoeksporten, dækker det udelukkende over et positivt bidrag fra handlen med tjenester udover turisme. Tjenesteposterne dækker udover søfart, andre former for transport, data, kommunikation, forsikring, finansielle tjenester, mv. Det er vanskeligt at vurdere, hvor meget dansk søfart bidrager væksten i 1. kvartal 2007. Betalingsbalanestatistikken viser en nedgang i nettoindtægterne fra søfart det seneste år, hvortil så skal lægges fortsat stigende udgifter fra bunkring mv. (påfyldning af brændstof i fremmedhavn mv.).

Samtidig har de foreløbige nationalregnskabstal for 1. kvartal ikke indarbejdet gårsdagens tal fra udenrigshandlen. Her blev både eksporten og importen af varer revideret kraftigt op i 1. kvartal 2007 sammenlignet med mere foreløbige oplysninger. En del af revisionen af eksporten følger, dog en oprevision af eksporten af varer sidste år, hvorfor vækstbidraget fra udenrigshandlen, på det foreliggende grundlag, formentlig ikke alene forsvinder igen, men også bliver negativt. Vores beregninger på udenrigshandelsstatistikken tyder på en revision af vækstbidrag på op til en halv pct.enhed fra varehandlen fra 4. kvartal 2006 til 1. kvartal 2007².

Revisionen af vareimporten tyder imidlertid også på, at en del af forklaringen skal findes i en større import af maskiner og andet kapitaludstyr. En nedadgående revision af vækstbidraget fra udenrigshandlen må derfor forventes delvist at blive modgået af et større vækstbidrag fra materielinvesteringerne.

Arbejdsmarkedet med raketfart

I lyset af ATP-statistikken, der danner grundlag for beskæftigelsesopgørelsen i de foreløbige nationalregnskabstal, var det ikke overraskende, at beskæftigelsen tordnede frem i 1. kvartal 2007.

Ifølge nationalregnskabet's opgørelse ligger niveauet i 1. kvartal 2007 hele 58.000 personer højere end gennemsnittet for 2006. Det betyder, at en

² Man kan dog omvendt glæde sig over, at nettoeksporten ikke bidrager helt så negativt i 2006, som de foreløbige tal viser.

uændret beskæftigelse gennem resten af 2007 giver en samlet beskæftigelsesvækst på 58.000 personer. Det svarer isoleret set til, at beskæftigelsesfremgangen alene giver plads til en vækst i dansk økonomi i år på 2,1 pct.

Da flertallet af prognoser for dansk økonomi venter en vækst omkring 2 pct. i år, er det altså ikke arbejdsmarkedet, der sætter grænsen for væksten. I tillæg til bidraget fra beskæftigelsen kommer – udover fortsat fremgang i beskæftigelsen – nemlig også muligheden for flere arbejdstimer og stigende produktivitet.

Hvor meget af fremgangen i beskæftigelsen i 1. kvartal 2007, der dækker over flere hoveder og/eller flere timer, må vi vente med at se, til vi senere på ugen får lidt mere sikre informationer fra arbejdstidsregnskabet (ATR). Holder beskæftigelsesfremgangen, vidner tallene om en massiv tilgang til arbejdsstyrken i 1. kvartal 2007, se også arbejdsstyrken i tabel 1.

Tabel 2 viser beskæftigelsen på hovederhverv. Fremgangen det seneste kvartal er bredt funderet. De private serviceerhverv har igen været trækhest, mens landbrug mv. noget overraskende kommer ind som det erhverv, der trækker næstmest. Der er fortsat gang i beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren, og også industrien er nu for alvor kommet med. Sammenlignet med 1. kvartal 2007 ligger industriens beskæftigelse hele 10.000 personer højere. Det lover rigtig godt for dansk industri i 2007.

Tabel 4. Beskæftigelse på hovederhverv

	4. kv. 2006	1. kv. 2006
	-1.kvt. F 2007 sæsonk.	-1.kvt. F 2007 sæsonk.
	---- 1.000 personer ----	
Landbrug, mv.	6	4
Industri	5	10
Bygge og anlæg	5	13
Private serviceerhverv	9	53
Offentlige og pers. tjenester	0	2
Samlede økonomi	25	83

Anm.: Industrien kan ikke adskilles fra råstofudvinding og energi i de foreløbige tal. Derfor er udviklingen for industrien skønnet.

Kilde: Danmarks Statistik.

Faldende produktivitetsvækst de seneste tre kvartaler

Udviklingen i beskæftigelsen virker overraskende kraftig i lyset af den vækst, vi har haft. Den helt forrygende udvikling på arbejdsmarkedet er således gået hånd i hånd med en faldende produktivitet de seneste tre kvartaler. Det kan skyldes, at svage grupper er kommet på arbejdsmarkedet.

Hvis ikke nationalregnskabet senere reviderer væksten opad de seneste tre kvartaler, og/eller der ikke kommer mere gang i væksten i dansk økonomi igen de kommende kvartaler, eller beskæftigelsesfremgangen modereres, så øges risikoen for en vending på arbejdsmarkedet senere i 2007 eller i 2008. På den anden side så kan mangel på arbejdskraft være med til, at virksomhederne holder på medarbejderne, fordi de frygter for rekrutteringen, når væksten tager til igen.